

KADINLARA PATRONLUK DERSİ

ZAFER ÖZCAN

Birkan Sunar, Ankara'daki atölyesinde doğal sabun üreten bir iş kadını. "Sabuni" markasını pazarlıyor. El yapımı sabunların üretiminde ana hammadde olarak yemeklik zeytinyağını kullanıyor. Elleri kuruyan oğlu için evinde başladığı doğal sabun üretimini, şimdi girişimci kadın kimliği ile sürdürüyor. "Sabun üreten kişi" anlamına gelen "Sabuni" markasını kullanan Birkan Sunar'ın girişimcilik öyküsünü asıl ilginç kılan ise Kadın Girişimciler Derneği'nden (KAGİDER) aldığı eğitim ve mentörlük desteği.

Bilgisayar Yazılım Şirketi Merlin'in Yönetim Kurulu Başkanı Melek Bar Elmas, Sunar'ın işinin geliştirilmesine gönüllü destek veriyor. İkili yaptıkları işbirliğini, bir nevi usta-çırak ilişkisi olarak tanımlıyor. Mentörlük eşleşmeleri, ana hedefi kadın girişimcileri desteklemek ve sayılarını artırmak olan KAGİDER'in bu alandaki en somut faaliyetlerinden. 2003'te başlayan çalışmada kadın girişimciler önce eğitim sürecinden

İstanbul Ticaret Odası'nın bir araştırmasına göre Türkiye'deki şirketlerin yüzde 80'i ilk iki yılda, yüzde 90'ı ise ilk beş yılda batıyor. Kurulan her yüz şirketten sadece 10'u varlığını uzun yıllar sürdürebiliyor. Kadın Girişimciler Derneği, kadınlar tarafından kurulan şirketlerin uzun vadeli olabilmesi için usta-çırak yöntemini geliştirmiş durumda. Mentörlük Projesi ile tecrübeli ve başarılı iş kadınları, genç hemcinslerini gönüllü olarak yetiştiriyor.

geçiriliyor. Sonra seçilen isimlerle tecrübeli kadın girişimciler arasında mentor eşleşmeleri yapılıyor.

Mentör olabilmek için tecrübeli iş kadını olmak da tek başına yeterli değil. NLP ve Bireysel Koçluk uzmanı Gülsün Zeytinoğlu, gönüllü mentorleri eğiten isim. Tamamen bilimsel yöntemlere göre yapılan eşleşmelerde, çırak ile ustanın kişilik özelliklerinin uyumuna bile dikkat ediliyor; hatta kişilik analizleri bile çıkarılıyor. Melek Bar Elmas, derneğin çalışması planlanırken KOSGEB ve Dünya Bankası Girişimci Geliştirme Programları'ndan faydalandıklarını söylüyor. Yeni girişimcilere destek verilirken, işini geliştirecek kişinin ne kadar istihdam sağlayacağına ve Türkiye için yeni bir iş fikri ve vizyonu ortaya koyup koyamayacağına dikkat ettiklerini belirtiyor. Eğitim süreci pazarlama, iş hukuku, reklam boyutu, finans, şirketlerin iş işleyişleri gibi konuları kapsıyor. Birkan Sunar, şirket sloganlarının bulunmasına kadar seminerlerde ayrıntıya inildiğini ve eğitimlerin bir beyin fırtınası şeklinde geçtiğini dile getiriyor.

İş gelişirken ben de geliyorum

Birkan Sunar'ın KAGİDER ile tanışıklığı bir gazete ilânıyla başlamış. Melek Bar Elmas'la tanıştıktan sonra iş hayatına bakış açısının tamamen değiştiğini söylüyor: "İşim gelişirken ben de geliyorum." Melek Bar Elmas ise kişilerin kendi büyüklükleri oranında işlerini geliştirebileceklerini kaydederek, zihin yapısı, vizyon ve bakış açısı gelişmediği zaman, işin gelişmesinin de zor olacağını vurguluyor. İşini geliştirmek isteyen herkes öncelikle bu proje çerçevesinde dernekten fon beklemiş. Elmas ise para vermek yerine balık tutmayı öğrettiklerini belirtiyor. Birçok şirkette yöneticilik yapmış isimlerin, girişimciliğe başladıktan sonra başarısız olduklarını hatırlatarak, "İşveren olarak çalışan yönetmekle, yönetici olarak çalışan yönetmek çok farklı şeylerdir. Patronluk bambaşka bir iştir ve büyük şirketlerde yüzlerce insanı yöneten müdürler, patron olarak bazen beş kişiyi idare etmekte zorlanır. Biz bu projede işveren mantalitesini de vermeye çalışıyoruz. Çünkü çalışanları

FOTOGRAFLAR: ALI UNAL

Başarılı Kadın Girişimci Melek Bar Elmas (sağda) yeni girişimci Birkan Sunar'a ustalık yapıyor.

bu şirketten satın alınır. Nur Ger, başarılı bir iş kadını olma yolunda derneğin önemli katkısı olmakla birlikte, girişiminin azmi ve ekip çalışmasındaki başarısının da temel faktör olduğunun altını çiziyor. Mentör hep teşvik eden şeklinde algılanmasına rağmen bazen frenleyen kişi konumunda da olabiliyor. Çünkü heyecanlı yeni girişimciler bazen çok fazla iyimser düşünüp, hızlı ve yanlış kararlar alabiliyor. Nilgün Güneş, işsiz kaldıktan sonra kurduğu şirketinde, derneğin özellikle markalaşma sürecinde önemli katkıları olduğunu vurguluyor. Kendisine herhangi bir kredi verilmemekle birlikte normal yollardan ulaş-

mayacağı önde gelen iş kadınlarına dernek aracılığı ile kolaylıkla ulaşarak, birikimlerinden faydalandığını belirtiyor. Hilton Otelleri, Suteks, Siemens, Balnak gibi büyük firmaları kısa sürede müşteri portföyüne katan Nilgün Güneş, KAGİDER isminin insanlara ve kurumlara güven verdiğini, onların desteği ile daha hızlı iş bağlantıları sağladığını belirtiyor.

KAGİDER Başkan Yardımcısı Yasemin Tural Güzelkan da kısa süre önce Denizli merkezli Doğan Vinç Sanayi'nin kurucusu Serpil Doğan'a mentörlük yapmaya başlamış. Doğan, girişimcilik öyküsü dernek katkısı ile başlayan bir isim

ile geçinemediği için işini büyütemeyen birçok yeni girişimci var." diyor.

İstanbul Ticaret Odası'nın bir araştırmasına göre Türkiye'deki şirketlerin yüzde 80'i ilk iki yılda, yüzde 90'ı ise ilk beş yılda batıyor. Kurulan her yüz şirketten sadece 10'u uzun yıllar varlığını sürdürebiliyor. Bu açıdan mevcut girişimcilerin büyük çoğunluğu birkaç kez batıp, sonra tekrar işini kuran isimler. Mentör eşleşmelerinin temel hedefi de zaten bu erken yok oluşları engellemek.

Nilgün Güneş, projeye İzmir'den katılan bir girişimci. Asıl mesleği kimyagerlik. İlaç firmalarında çalıştıktan sonra 2001 krizinde işsiz kalınca, hep hayali olan kendi işini kurmaya karar vermiş. Bir televizyon programında izlediği KAGİDER'in projesine müracaat ettiğini söylüyor. Dernekteki eğitimlerin ardından, kişiye özel çikolata üretmek için "My Chocolate" ismiyle kendi firmasını kurmuş. Onun şirketinin mentörlüğünü ise dernek kurucularından, Suteks Yönetim Kurulu Başkanı Nur Ger üstlenmiş.

Nur Ger, Nilgün Güneş'in hemen hemen hiçbir sermayesi olmamasına rağmen, parlak bir iş fikrine sahip olduğunu belirtiyor. Pazarlama stratejilerinden, markanın tesciline kadar bir dizi ön hazırlığı beraber yapmışlar.

Özel günler için de çikolata kalıbı üreten ve doğum günlerinde bayramlarda kişilerin adlarını da ürüne yazan Nilgün Güneş'in ilk müşterisi KAGİDER üyeleri olur. Hediyelik çikolatalar,

Birkan Sunar'ın 'sabuni' markası ile piyasa sürdüğü sabunlar tamamen elde ve doğal yöntemlerle üretiliyor.

değil; ancak o işini uluslararası boyuta taşıyabilmek için eğitim programına katılmış. Yasemin Tural, proje kapsamında özellikle iş fikrini oluşturmuş ve belli aşamaya gelmiş girişimcilerin işletmelerini, ayakta durup yol alabilir hale getirmeyi hedeflediklerini söylüyor. Projede sürdürülebilirlik öne çıkarılıyor. Türkiye'de şirketlerin hızlı kuruldukları gibi, hızlı da yok olmaları böyle bir anlayışı zorunlu hale getiriyor.

Serpil Doğan, şirketini daha bilinçli ve sağlıklı büyütmek için bir desteğe ihtiyaç duyduğunu söylüyor. Dernekte aldığı girişimcilik eğitimi sonrası Denizli'de iş kadınları derneğinin kurulmasına da öncülük eden Doğan, halen 75 üyesi olan derneğin yerel düzeyde girişimci kadınları desteklediğini belirtiyor. Doğan'ın hedefi KAGİDER üyeleri seviyesinde bir iş kadını olabilmek. Bu isimler dışında yine Nur Ger'in danışmanlığında dekoratif cam üreten Gülay Altınbudaklı; Meral Varuy'un danışmanlığında mermer üreten Sevilay Koyuncu; Gülnur Araman'ın danışmanlığında el işi dergileri ithalatı, dağıtımını ve el sanatları

eğitimi üzerine çalışan Ayfer Belma Aydın dernekten mentörlük desteği alan diğer kadın girişimciler. KAGİDER proje kapsamında her yıl, eğitimler sonucu belirlenen beş kadın girişimciye mentörlük desteği vermeye devam ediyor.

Kadın girişimciler yüzde 1 bile değil

KAGİDER, 2002 yılında 37 kadın girişimci tarafından kurulmuş genç bir sivil toplum kuruluşu. Halen 104 kadın girişimciye yoluna devam ediyor. Mentörlük eşleşmeleri dışında, kadının ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal olarak güçlenmesini desteklemeye yönelik çalışma yürüten sivil toplum kuruluşlarına finansal destek sağlamak amacıyla Kadın Fonu Projesi hayata geçirilmiş durumda.

Boyer Holding Yönetim Kurulu Üyesi Ümir Boyner'in başkanlığını yaptığı fonun hedefi, Türkiye'nin her bölgesinden kadın kuruluşlarının projelerine maddi destek sağlamak. Yine AB Aktif İş Gücü Programı kapsamında İşkur tarafından desteklenen "Su Damlası" projesi de, mevcut kadın girişimcileri destekleyerek sayılarını ar-

tırmayı amaçlıyor. Ankara, İzmir, Bursa, Adana, Denizli, Gaziantep ve Kayseri'de yürütülen proje, üniversitelerle ticaret ve sanayi odaları tarafından destekleniyor.

Türkiye çapında kendi işini kurmak isteyen tüm kadınlara eğitim ve danışmanlık desteği vermek amacıyla, Kocaeli Avrupa Birliği İş Geliştirme Merkezi (ABİGEM) ile işbirliği yaparak 'Girişimci Bilinci Seminerleri'ni başlatan dernek, ayrıca, Türkiye'de KOBİ'lerin AB'den fon alabilmelerine yönelik verilen bir eğitim seminerleri projesini de yürüttü. Türkiye'nin farklı bölgelerinde verilen eğitimlerle birçok girişimci AB'den nasıl fon alabileceği konusunda bilgilendirildi. Derneğin kadın girişimcileri bu kadar öne çıkarmasının haklı gerekçeleri de var aslında. Yasemin Tural, son yapılan tespitlere göre Türkiye'deki kadın girişimci oranının binde 7 olduğu bilgisini vererek soruyor, "Bu oran bile kadınları iş dünyasına çekme çabamız için yeterli bir gerekçe değil mi?"